

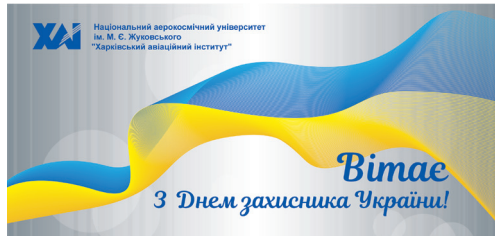
За Авіакадри

Человек полетит,
опираясь не на силу своих мускулов,
а на силу своего разума

М. Є. Жуковский

НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. М. Є. ЖУКОВСЬКОГО «ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»

14 ЖОВТНЯ – ДЕНЬ ЗАХИСНИКА УКРАЇНИ

Вітаємо студентів, викладачів і співробітників ХАІ з Днем захисника України! Будьте сильними, будьте мужніми, будьте гідними слави Ваших батьків! Неба мирного над головою, досягнень високих і здійснення мрій, побільше життєвих і світлих надій! Щастя Вам, здоров'я, кохання й добробуту! Позитивного настрою й великих перемог!

Ректорат і профкоми ХАІ

ВІТАЄМО З НАГОРОДОЮ!

Технічний директор – головний інженер ДП «АНТОНОВ» Сергій Андрійович Бичков став кавалером національного ордена «За заслуги». 3 жовтня 2017 р. ДП «АНТОНОВ» відвідала делегація посольства Франції в Україні на чолі з Надзвичайним та Повноважним Послом пані Ізабель Дюмон (Isabelle Dumont). Церемонія нагородження відбулася на борту вантажного літака Ан-225 «Мрія». Ця висока відзнака від французьких колег є справжнім визнанням заслуг багатотисячного колективу ДП «АНТОНОВ».

Вітаємо нашого колегу! Бажаємо здоров'я, добробуту й наснаги ще на довгі роки!

БИЧКОВ Сергій Андрійович (09. 05. 1945, с. Грузьке Криворізь. р-ну Дніпроп. обл.) – фахівець у галузі літакобудування. Випускник ХАІ 1969 року. Відтоді працював інженером-технологом на АНТК ім. О. Антонова (Київ); від 1997 – головний інженер, декан Київської філії Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут». Розробив концепцію використання й реалізації імпульсних технологій листового штампування для виготовлення літаків. Займається підвищенням технологічності конструкцій літаків серії Ан.

ВИБОРИ
РЕКТОРА ХАІ:
ПРОЦЕДУРНІ
ПИТАННЯ

2

У ХАІ СТВОРЕНО
ДВОЧАСТОТНИЙ
РАДІОМЕТРИЧНИЙ
КОМПЛЕКС

3

ФІЗИКО-
МАТЕМАТИЧНИЙ
ШКОЛИ ХАІ –
40 РОКІВ

4-5

РОСТИСЛАВ
ВЯЧЕСЛАВОВИЧ
ПІХТОВНИКОВ.
ЛЮДИНА В ІСТОРІЇ ХАІ

6-7

НІЧ НАУКИ В ХАІ

30 вересня в Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «ХАІ» пройшов тематичний міський захід «Ніч науки в Харкові: енергоефективність», який відвідали близько 400 жителів та гостей м. Харкова. Для відвідувачів були відкриті найсучасніші лабораторії та продемонстровані найвагоміші результати, досягнені університетом у сфері енергоефективності та енергозощадження. Охочі змогли ознайомитися з розробленнями ХАІ у сфері енергоефективного холодильного обладнання, енергозберігальних

автономних пристроїв, відновлюваних джерел енергії, технологій «зеленого комп'ютерингу» та ін.

ХАІ дуже радий вітати всіх учасників заходу «Ніч науки» та сподівається на зустріч наступного року!

Андрій Маковецький,
начальник відділу доуніверситетської
підготовки

ВИБОРИ РЕКТОРА НАЦІОНАЛЬНОГО АЕРОКОСМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. М.Є. ЖУКОВСЬКОГО «ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»

Вибори ректора ХАІ – важлива подія для нашого університету. Тому для викладачів, співробітників і студентів важливо знати, як розв'язуються всі процедурні питання.

10 липня 2017 р. у офіційному виданні Міністерства освіти і науки України «Освіта України» №26 та на сайті Міністерства було оголошено конкурс на посаду ректора Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут». Заяви приймалися Міністерством протягом 2 місяців з дня опублікування оголошення.

Відповідно до законодавства України та положень університету щодо виборів ректора було сформовано організаційний комітет з підготовки й проведення виборів ректора та виборча комісія (наказ в.о. ректора №286 від 12.07.2017 зі змінами від 28.09.2017, наказ №375).

На своєму першому засіданні 17 липня 2017 р. організаційний комітет обрав свого голову Сікульського Валерія Терентійовича, професора кафедри 104 (контактний номер телефону 788-41-04), заступника голови Прончакова Юрія Леонідовича, декана факультету 6, доцента кафедри 602, секретаря Якушеву Євгенію Михайлівну, асистента кафедри 701, заступника голови первинної профспілкової організації ХАІ.

На своєму першому засіданні 25 липня 2017 р. виборча комісія обрала свого голову Гребенікова Олександра Григоровича, завідувача кафедри 103 (контактний номер телефону 788-41-03), заступника голови Куліка Анатолія Степановича, завідувача кафедри 301 і секретаря Ковалів Олену Олександрівну, головного бухгалтера.

На Вченій раді університету 30 серпня 2017 р. було затверджено низку Положень щодо виборів ректора Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»:

1. Положення про виборчу систему та порядок обрання ректора.
2. Положення про організаційний комітет з проведення виборів ректора.
3. Положення про виборчу комісію з проведення виборів ректора.
4. Положення про порядок обрання

ПРЕТЕНДЕНТИ НА ПОСАДУ РЕКТОРА ХАІ

**Гайдачук
Олександр
Віталійович**

доктор технічних наук, професор

**Зайцев
Віталій
Егорійович**

доктор технічних наук, професор

**Маркович
Сергій
Євгенійович**

кандидат технічних наук, доцент

**Нечипорук
Микола
Васильович**

доктор технічних наук, професор

**Павленко
Віталій
Миколайович**

доктор технічних наук, професор

**Планковський
Сергій
Ігорович**

доктор технічних наук, професор

**Чумаченко
Ігор
Володимирович**

доктор технічних наук, професор

представників з числа штатних працівників, які не є науковими, науково-педагогічними і педагогічними працівниками, для участі у виборах ректора.

25 вересня до університету надійшов лист від Міністерства освіти і науки України щодо внесення на голосування кандидатур 7 претендентів на посаду ректора.

17 жовтня опубліковано програми претендентів на посаду ректора, із якими можна ознайомитися на сайті ХАІ та у вестибюлі головного корпусу.

18 жовтня на загальних зборах студентів університету було затверджено «Положення про порядок обрання виборних представників з числа студентів для участі у виборах ректора Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут».

26 жовтня (за 21 день до виборів) відділ кадрів надав до організаційного комітету списки всіх штатних

співробітників університету, докторантів, аспірантів і студентів.

Усі штатні наукові, науково-педагогічні й педагогічні працівники університету беруть участь у голосуванні 16 листопада. Це складає не менше 75% від загальної кількості осіб, які беруть участь у виборах ректора.

З 27 жовтня до 5 листопада відбудуться прямі таємні вибори осіб, які мають право брати участь у виборах ректора університету, із категорій, які не належать до наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників. Ці обрані представники складають не більше 10 % від загальної кількості.

Також з 27 жовтня до 5 листопада пройде обрання виборних представників із числа студентів для участі у виборах ректора, які оргкомітет отримав від студентської ради університету. Обрані представники з числа студентів складають не менше 15 % від загальної кількості виборців.

Оргкомітет передає виборчій комісії до 9 листопада (не пізніше ніж за сім календарних днів до дати проведення виборів ректора університету) списки осіб, які мають право брати участь у виборах.

15 листопада кандидати на посаду ректора університету не мають права агітувати.

Бюлетені для таємного голосування

мають бути виготовлені не раніше ніж за 20 і не пізніше ніж за 12 годин до початку виборів у кількості, що відповідає кількості виборців, внесених до списку на голосування.

16 листопада 2017 р. відбудуться вибори у головному корпусі на другому поверсі актової зали з 09.00 до 15.00 год.

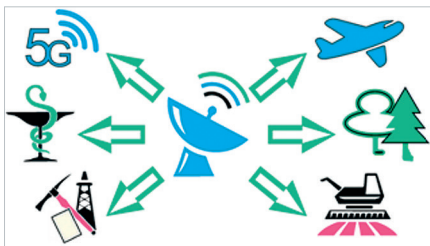
У разі, якщо жоден кандидат не

набере більше 50% голосів, за сім днів (23 листопада) буде проведено другий тур. До бюлетеня в другий тур увійдуть два кандидати, що набрали найбільшу кількість голосів.

**Євгенія Якушева, секретар
організаційного комітету
з підготовки і проведення виборів
ректора**

У ХАІ СТВОРЕНО ДВОЧАСТОТНИЙ РАДІОМЕТРИЧНИЙ КОМПЛЕКС

Кожен літак містить радіолокаційні пристрої, системи й комплекси. Вони забезпечують за будь-якої погоди, незалежно від часу доби й пори року розв'язання завдань радіолокації. Основними завданнями радіолокаційних пристроїв є виявлення об'єктів і вимірювання їхніх координат (локація) для однозначного визначення їхнього положення в заданій системі координат за допомогою радіохвиль.

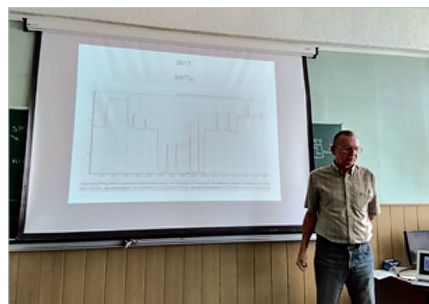
Але найбільш складним завданням є оброблення відбитих або випромінених сигналів з метою отримання інформації про електрофізичні параметри або статистичні характеристики об'єктів. Це вимагає не тільки оцінювання параметрів радіосигналів – їхньої потужності, радіояскравісної температури, амплітуди, фази та ін., але й перерахунку цих оцінок у характеристики об'єкта, що пов'язано з розв'язанням зворотних задач радіофізики. Але зворотні задачі не завжди мають однозначні розв'язки! Значну увагу цим задачам приділяють учені, які працюють на кафедрі 501.

На кафедрі «Проектування радіоелектронних систем літальних апаратів» протягом багатьох років функціонує наукова школа, яку очолює професор В.К. Волосюк. Ця школа розвиває напрямок «статистична теорія радіотехнічних систем», який є необхідним для проектування якісних пристроїв, систем і комплексів різного призначення.

Завдяки цьому на кафедрі розробляють нові перспективні радіосистеми наземного й аерокосмічного базування, здатні вирішувати завдання локації, навігації, телекомунікацій, управління, медицини, дистанційного зондування та ін.

Значну увагу науковці приділяють радіометрії – напрямку, пов'язаному з вивченням і розробленням методів і засобів прийому власного мікрохвильового випромінювання, вимірювання його параметрів і характеристик. Особливо слід виділити ключове словосполучення – «власне випромінювання об'єктів». Відсутність випромінюваних сигналів значно знижує негативний вплив радарів на навколишнє середовище, а це одна з основних вимог, що висувуються до перспективних технологій.

На кафедрі ведеться науково-дослідна робота: «Нові принципи оброблення сигналів власного радіотеплового випромінювання об'єктів різної фізичної природи й технології їх реалізації» (керівник В.В. Павліков), у межах якої молоді вчені розробляють елементи теорії, принципово необхідні для створення нового типу радіометричного приймача. Гроші, отримані від МОН України на розвиток

Провідний науковий співробітник д.т.н., с.н.с. М.В. Руженцев проводить семінар за першими результатами вимірювань, виконаних із використанням комплексу

цієї тематики (а це майже 400 тис. грн., виділені на період з серпня 2016 і дотепер), дозволили суттєво оновити матеріальну базу лабораторії і, як додаток до теорії, розробити інструмент – двочастотний радіометричний комплекс, що обробляє сигнали на частотах 94 ГГц і 12 ГГц.

Комплекс призначений для багатогодинних (багатодобових і навіть багатотижневих) безперервних досліджень атмосфери (дозволяє виміряти радіояскравісну температуру хмар, оцінити їх волого- і водозапас). Дуже актуально виконувати ці вимірювання саме в міліметровому діапазоні хвиль, адже важливо отримувати дані про локальні особливості стану атмосфери в окремих регіонах і уточняти вже відомі її моделі. Слід зазначити, що такі дослідження атмосфери принципово необхідно виконувати мінімум на двох частотах, інакше завдання не може бути розв'язане через неоднозначність розв'язку зворотних задач радіофізики.

Технічна реалізація комплексу стала можлива завдяки провідному науковому співробітникові д.т.н., с.н.с. М.В. Руженцеву і н.с. О.В. Одокієнко. До створення комплексу залучалися аспіранти й студенти кафедри 501. Сподіваємося, що це розроблення сприятиме залученню команди наших учених до досліджень за європейськими науковими програмами й відкриє шлях до створення в подальшому ще більш складних і високоточних комплексів з позначкою «створено в ХАІ».

**Володимир Павліков,
декан факультету №5**

ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНІЙ ШКОЛИ ХАІ — 40 РОКІВ!

ЮБІЛЕЙ

Сорок років тому була заснована фізико-математична школа ХАІ. Вона була й залишається єдиною особливою формою довузівської підготовки не лише в м. Харкові, але й Україні. Особливості її створення полягають у тому, що вона покликана забезпечити ХАІ переважно студентами-харків'янами, надати високий рівень підготовки для складання ЗНО з української мови й літератури, математики й фізики, по-справжньому захопити слухачів майбутньою професією.

М.І. Підлісний

Першим директором ФМШ, який зробив вагомий внесок у становлення школи, був доцент кафедри автоматики М.І. Підлісний; із 1985 р. його на цій посаді змінив доцент кафедри приймально-передавальних пристроїв К.Д. Абрамов. Із 1987 р. директором ФМШ беззмінно є професор кафедри метрології та виміральної техніки Г.О. Черепашук, який дуже багато зробив для зміцнення престижу навчання в школі, підняття якості підготовки майбутніх студентів і створення особливої марки «ФМШ ХАІ».

Г.О. Черепашук

У тому ж 1977 р. був здійснений перший набір до ФМШ. Їх, перших ластівок, було лише 70, але майже всі з них вступили до ХАІ і без втрат закінчили його. Слід зазначити, що за сорок років роботи ФМШ ХАІ цілком виправдала надії, пов'язані з її організацією, і поповнила ХАІ більше ніж п'ятьма тисячами студентів, переважно – харків'янами, захопленими своїм майбутнім фахом.

Слід підкреслити, що з самого початку існування ФМШ, проблемам якості викладання матеріалу й підбирання викладачів приділялося дуже багато уваги. Відомо, що навчання слухачів підготовчих курсів вимагає ще більшої педагогічної майстерності, ніж робота зі студентами. Тому до викладачів

ФМШ ставляться особливо високі вимоги. Вони повинні бути не тільки високопрофесійними фахівцями, але й уміти контактувати зі школярами, ясно й доступно доносити до них матеріал. Такі викладачі знаходилися щорічно. Серед них, яких до сьогоднішнього дня з повагою і вдячністю пригадують колишні випускники ФМШ, слід зазначити Ю.А. Крашеницю, М.І. Слобідського, М.Г. Мокляка, О.Г. Ніколаєва, М.М. Бендерського, Ю.Г. Старця, Ю.К. Чернишова, В.В. Хоменка, Є.П. Томілову, І.В. Брисіну, О.В. Головченка, С.М. Вознюка, О.Г. Брагинець, М.С. Баранова, А.В. Попова, С.Т. Гюрджян, П.А. Комозинського, М.І. Глуценка, О.П. Кисліцина, О.І. Петрову, О.М. Чугая, В.П. Волосюка, М.Л. Угрюмова, Є.А. Воляк.

Є.М. Гладченко

В.Т. Фесенко

Особливо високим авторитетом користувалися керівник циклу фізики доцент Євген Миколайович Гладченко, який працював у ФМШ з дня її заснування, і провідний викладач циклу математики доцент Валентин Тимофійович Фесенко. Їхня лекторська майстерність, уміння кожному слухачеві пояснити розв'язання найскладнішого завдання викликали одностайне захоплення не одного покоління слухачів і студентів. Кожен рік охочих потрапити на навчання

до цих викладачів було вдвічі, утричі більше, ніж могли вмістити дві їхні групи.

Їм на зміну прийшли також майстри своєї справи: К.Ю. Корольков, О.Л. Зайденварг, С.С. Куреннов, О.А. Мураховська, Т.В. Рвачова, К.П. Барахов, Н.В. Драшпуль, І.В. Луньов, І.А. Клименко, С.М. Пасічник, С.М. Фірсов, Ю. Скоб, В.В. Дужая, І.О. Трофімова, Т.П. Шилова, Л.І. Олексієнко, Г.Г. Півень, В.Ю. Осипова, О.О. Пищухіна, О.П. Лисак, О.А. Сідаченко, Я.В. Ілюшко, К.П. Мсаллам, Л.І. Корольок, О.Л. Плетнева, І.П. Гавриш, Л.І. Волчанська, В.Г. Михайлова, Є.В. Дмитренко, М.О. Слєпичева, І.Г. Івахненко та інші. Зараз з гідністю виконують свої обов'язки І.Г. Гаврикова, М.В. Вармінський, С.В. Олійник, О.М. Шехватова, О.Л. Шпилинська, Ю.О. Іванов, Л.М. Ігнатова, Т.В. Фунікова, О.М. Богдан, М.Л. Бессарабова, В.Б. Селевко, Є.С. Меньялов, Л.Г. Стародубцева, В.І. Калашнікова. Слід зазначити, що частину викладацького колективу ФМШ складають молоді співробітники. Їхня енергія, наполегливість, прагнення поліпшити свою роботу, використовуючи передові методики викладання, цілком компенсують брак досвіду. Під керівництвом старших колег вони швидко освоюються з традиціями ФМШ, зміцнюють і вдосконалюють їх.

Велику роль у наборі слухачів ФМШ відіграє агітаційна робота, яка проводилася протягом усіх сорока років.

Багато років поспіль студенти й співробітники університету особисто відвідують школи та запрошують дітей на навчання. У 2005 р. за наказом ректора для цієї мети була створена спеціальна група ФМШ. Із 2012 р. її плідно

О.В. Нечета

очолює заступник директора ФМШ з агітаційної роботи й забезпечення набору Олександр Володимирович Нечета, який до цього кілька років був і зараз залишається найактивнішим агітатором. До групи щорічно входять до 20 співробітників-ентузіастів університету, які дуже відповідально ставляться до цієї роботи й професійно виконують її. Найкращі з них: провідний інженер каф. 304 І.Ф. Симонова, ст. викладач каф. 502 В.Г. Михайлова і доцент каф. 703 Н.І. Парафійник. Багато уваги приділяє агітаційній роботі професор каф. 502 В.П. Олійник.

19 травня цього року урочисто відбувся ювілейний випуск слухачів

ФМШ. Збори пройшли в теплій, дружній і урочистій атмосфері. Докладно й дуже цікаво розповів про історію ФМШ її директор Григорій Олександрович Черепашук. Своїми спогадами про труднощі й успіхи перших років існування ФМШ поділилися її ветерани – Олексій Георгійович Ніколаєв, професор, завідувач кафедри 405, і Юрій Олександрович Крашаниця, професор кафедри 101. Із теплим і приємним вітанням звернувся до присутніх начальник відділу доуніверситетської освіти Андрій Володимирович Маковецький.

Дуже жваво й з гумором розповіли про своє навчання у ФМШ випускники різних років: проректор Віталій Єгорійович Зайцев, декан факультету № 3 Олександр Віталійович Заболотний, доцент кафедри 302 Тетяна Миколаївна Назаренко, старший науковий співробітник РТІ НАНУ Павло Вікторович Усік, помічник керівника приватної фірми Євгенія Олегівна Гужа. Пролунало багато щирих і теплих слів подяки від випускників ФМШ цього року любим викладачам, які давали їм не лише знання, але й своїм прикладом прищеплювали культуру мислення, поведінки, укладали в кожного

з них частку своєї душі.

Не обійшлося й без приємних сюрпризів і подарунків. Усі присутні викладачі, співробітники й агітатори ФМШ отримали грамоти зі щирими словами подяки за активну участь в організації й проведенні навчального процесу ФМШ. Викладач української мови та літератури Лариса Миколаївна Ігнатова презентувала поетичний і проникливий вірш, який вона написала з нагоди ювілею ФМШ.

Щиро сподіваємося, що наша фізматшкола й надалі буде щорічно поповнюватися талановитими та цілеспрямованими слухачами, а заняття в ній будуть охоче вести найкращі викладачі університету. Маємо надію, що ректорат університету й надалі буде всебічно сприяти нашій благородній діяльності, а до групи агітаторів ФМШ будуть приєднуватися ентузіасти й професіонали своєї справи.

Марія Нефьодова,
відповідальна за навчально-методичну роботу ФМШ ХАІ

ВИНАХІДНИКИ ХАІ

Щорічно третьої суботи вересня в Україні відзначають День винахідника й раціоналізатора. Це професійне свято винахідників і розробників, інженерів і науковців, які сприяють технічному розвитку нашої країни. Традиційно до цього дня проводять Всеукраїнський конкурс «Винахід року». У цьому році рішенням комісії винахід наших колег Б.М. Вірського, Т.Б. Богачової, В.П. Люшніна, В.М. Сбойчакова, П.Б. Вірського «Спосіб транспортування й завантаження-вивантаження моновантажів при авіаперевезеннях з використанням повітряної подушки і система для його здійснення» (патент № 112017) визнано кращим у галузевій

номінації «Транспортні системи».

Ця відзнака свідчить про вагомий внесок ХАІ в розвиток інноваційної діяльності України. Бажаємо всім доброго здоров'я, творчої енергії та оптимізму в подальшій винахідницькій діяльності, наснаги для нових розроблень і суспільного визнання Ваших досягнень!

Наші винахідники традиційно беруть участь у конкурсах і виставках винаходів та корисних моделей. У свій час перемагали в конкурсах: О.В. Заболотний, В.А. Заболотний, М.Д. Кошовий, патент 48596 «Ємнісний вимірювальний перетворювач», – за досягнення в галузі розроблення вимірювальної техніки в номінації «Машинобудування та приладобудування»; О.В. Корнєв, патент № 99971 «Вхідний пристрій заглибленого типу газотурбінної двигунної установки літального апарата», – у номінації «Кращий винахід року у Харківській області»; О.В. Гайдачук, В.К. Волосюк, В.І. Зворський, О.О. Шматко, Є.О. Аксьонов, С.С. Жила, патент 106441 «Спосіб та пристрій діагностики стану колійного шляху», – у галузевій номінації «Розвиток транспортних систем».

РЯДКИ ІСТОРІЇ ЖОВТНЯ

2 жовтня 1967 р. – льотчик-випробувач Вільям Дж. Найт установив світовий рекорд, досягнувши швидкості 6,72 Маха (7297 км / г) на літаку North American X-15.

4 жовтня 1958 р. – політ першого серійного літака Ан-8 (ташкентський авіазавод).

9 жовтня 1963 р. – політ предсерійного Мі-8 – наймасовішого вертольота.

12 жовтня 1919 р. – було підписано першу конвенцію, що регулює повітряну навігацію.

12 жовтня 1964 р. – запуск першого у світі багатомісного космічного корабля «Схід» (екіпаж – В.М. Комаров, К.П. Феоктистов і Б.Б. Єгоров).

13 жовтня 1905 р. – утворено Міжнародну авіаційну федерацію.

16 жовтня 1910 р. – перший переліт М. Будри на дирижаблі через Ла-Манш, Франція.

20 жовтня 1967 р. – жіночий світовий рекорд висоти польоту (динамічний стелю) для літаків з ТВД – 13,513 км, екіпаж Л.М. Уланової на Іл-18. Рекорд не побитий.

21 жовтня 1966 р. – перший політ пасажирського літака Як-40, перший у світі реактивний літак місцевих ліній; перший вітчизняний літак, сертифікований за західними НЛГ.

29 жовтня 1985 р. – політ першого серійного літака Ан-124 «Руслан», екіпаж О.В. Галуненко.

31 жовтня 1962 р. – початок експлуатації пасажирських літаків Ан-24.

Тамара Цепляєва, професор кафедри 103

ВИДАТНИЙ УЧЕНИЙ ХАІ РОСТИСЛАВ ВЯЧЕСЛАВОВИЧ ПІХТОВНИКОВ

До 110-річниці з дня народження присвячується

Ростислав Вячеславович Піхтовников народився 6 жовтня 1907 р. Усе його життя пов'язано з нашим ХАІ: перший випускник ХАІ (1930 – 1935 рр.),

педагог і вчений (з 1935 р.), заступник ректора й проректор з навчальної та наукової роботи (з 1942 р.), завідувач кафедр технології літакобудування і технології металів та авіаційного матеріалознавства (з 1956 р.). Доктор технічних наук. Відзначений багатьма нагородами, зокрема званням «Заслужений діяч науки України».

Чи можна відобразити в такому послужному списку життя людини, на плечі якої лягли тягар війни, непроста підготовка кадрів, доведення своїх відкриттів у різних адміністративних інстанціях?

Біографія Р. В. Піхтовникова тісно пов'язана з нашим містом. Більшість технічних вишів Харкова були відкриті на початку 30-х рр. ХХ ст. шляхом виділення з Харківського технологічного інституту (ХТІ). Тоді, по суті, формувалася технічна освіта України. У 1930 р. ХАІ прийняв перших студентів як інститут, хоча більшість занять ще проводилося на базі авіаційного відділення ХТІ. Треба було вирішувати проблеми з матеріально-технічним устаткуванням, лабораторіями, науково-педагогічними

кадрами.

Перші студенти, у тому числі й Р.В. Піхтовников, стали кадровою основою молодого авіаінституту. Уже на старших курсах студенти викладали молодшим курсам, виконуючи одночасно й адміністративну роботу, удосконалювали навчальний процес. Це було своєрідною романтикою...

Після війни, у 1944 р., Харківський авіаінститут чекало повернення з Казані до зруйнованого Харкова. І знову вирішення тих самих проблем... Протягом 12 років ХАІ повністю відродився й вийшов на нові рубежі. Увесь цей період Р.В. Піхтовников завідував кафедрою й був проректором із науково-навчальної роботи.

Ростислав Вячеславович мав у житті головну справу, яка мобілізувала всі його наукові й педагогічні здібності. Він розумів, що високоцінний матеріал, який є основою в авіабудуванні, погано піддається обробленню, а преси таких розмірів для штампування і зовсім нереальність. Тоді вчений поставив завдання: замінити трудомістке оброблення багатогабаритних деталей на їхнє штампування вибухом й використати велику потужність ударної хвилі, яка спричиняє надшвидке формування металу такого штампування для створення принципово нових конструкцій. Р.В. Піхтовников зумів побачити – за певних умов вибухової дії на металі пластичність зберігається, а іноді підвищується.

Це був скандальний висновок

для низки вчених. Однак Р.В. Піхтовников знайшов йому реальне втілення у створенні наукового напрямку оброблення матеріалів високошвидкісним ударом. Він безперервно вдосконалював свій винахід. Підбирав джерела енергії для створення надвисоких швидкостей: вибух пороху, газова детонація, вибух бризантних вибухових речовин.

Р.В. Піхтовников зміг в ХАІ створити величезну базу для досліджень. Завдяки йому введено до державного документа «Єдині правила безпечного ведення вибухових робіт» розділ «Особливості вибухових робіт по металу». Саме він зміг домогтися Ухвали Ради Міністрів щодо упровадження на підприємствах оброблення матеріалів вибухом (імпульсними навантаженнями). Тоді була створена у ХАІ й проблемна лабораторія з використання імпульсних джерел енергії в промисловості. На території СРСР до 1972 року (рік смерті Піхтовникова) діяло понад 25 цехів і ділянок, що застосовували енергію вибуху. У розвинутих країнах світу успішно застосовували технології швидкісного оброблення матеріалів.

Увесь цей час Р.В. Піхтовников виховав учнів, яким щедро роздавав свої наукові ідеї й розроблення. Він був талановитим вихователем, високопрофесійним й інтелігентним викладачем, кумиром не одного покоління «хайовців». Читаючи лекції для першокурсників з технології металів, Ростислав Вячеславович і у своїх чисельних промовах перед студентами, і особистих контактах з ними намагався

дати перші уроки творчого мислення.

Він говорив: «Щоб стати творцем нової техніки, треба постійно накопичувати цікаві технічні ідеї, як побачені в книгах і технічних журналах, так і ті, що виникли у вас у голові. Для цього придбайте блокнотик і зарисовуйте в ньому цікаві рішення. Постійне наповнення цього блокнотика дозволить успішно розв'язувати цікаві задачі в майбутньому».

За всієї своєї особистої чарівності Р.В. Піхтовников був суворим і вимогливим педагогом. Він уважно й чітко контролював виконання завдань, не любив ледарів і байдужих.

Ростислав В'ячеславович був організатором щотижневих, обов'язкових для всіх семінарів із залученням учених з інших кафедр і фахівців із НДІ, КБ, підприємств. Так

формувалася наукова школа, яку він очолював. Так були підготовлені доктори наук – Є.І. Ісаченков, В.І. Зав'ялова, Ю.М. Алексєєв, В.Г. Кононенко та багато інших, разом 14 докторських і понад 200 кандидатських дисертацій.

Можна одним словом сказати про особистість і діяльність Р.В. Піхтовникова: він був першопрохідником. Багато з того, що він зробив, для науки було вперше.

**Валерій Божко,
Юрій Чебанов,
Володимир Третяк**

«ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ»

...Саме так сказала на відкритті виставки «Турбулентність життя» директор ліцею ХАІ професор Н. Волкова.

Уміння концентруватися – природний хист людини, але його треба розвивати, створюючи певні умови. Це може бути храм або хатинка Котляревського – місце, яке надихає на роздуми, на творчість. ХАІ надає можливість кожному показати свої здібності.

Людина виражає свій світогляд завдяки своєму світовідчуттю. Не можна дати вказівку художнику, як малювати, – він творить, як відчуває.

Дуже по-різному сприйняли відвідувачі виставку творчих робіт випускниці ХАІ 2007 року С. Єкімової: від нерозуміння деяких людей старшого покоління до захоплених відгуків молоді. Концептуальний живопис завжди викликав суперечки, але саме так народжуються нові рішення та задуми. Це дуже важливо для інженера, який буде

створювати художній образ сучасного літака.

Недарма в книзі відгуків зустрічаються слова «креативно», «сучасно», «динамічно», – пишуть студенти ХАІ – творці літаків майбутнього.

Олена Кузьменко, директор музею

відкрито на сайті

У конкурсі можуть узяти участь студенти 3-6 курсів денної форми навчання українських ВНЗ 4-го рівня акредитації, тобто студенти

17 жовтня 2017 р. Фонд Віктора Пінчука розпочав 12-й відкритий конкурс стипендіальної програми «Завтра.UA». Прийом заявок на участь у конкурсі програми zavtra.in.ua до 30 листопада

ХАІ можуть брати участь без обмежень. Детальні умови конкурсу можна знайти на сайті програми у розділі «Конкурс».

Щомісячна стипендія складає 1677 грн., але учасники можуть одержати й іншу фінансову та експертну підтримку проєктів наукового, соціального, екологічного або бізнес спрямувань.

майбутнього життя. Головне – уміти працювати в команді. Саме це, як я вважаю, стало головним у моїй перемозі».

У 2016-2017 н.р. стипендію одержав студент 345а групи Павло Пилецький, який порадив нашим студентам: «Виграти важко, але сам процес участі навіть у якості здобувача дає значний досвід для

Дмитро Чумаченко, старший викладач кафедри 304

ОЗДОРОВЛЕННЯ – 2017

Традиційно наші співробітники оздоровлюються на базі відпочинку «Пролісок». У цьому році це змогли зробити 87 співробітників ХАІ і членів їхніх сімей. Для співробітників – членів профспілки та їхніх дітей у віці до 18 років ціна путівки складала 50% від її вартості (друга половина путівки оплачувалася з бюджету профспілки).

Уже другий рік поспіль наші дітлахи мали можливість відпочити в дитячому

оздоровчому таборі «Сонячний берег» в Одеській області, за що висловлюємо особливу вдячність за допомогу в організації оздоровлення дітей провідному інженерові каф. 405 Філатовій Ілоні Вадимівні й доцентів каф. 105 Бабак Ірині Миколаївні. У цьому році в дитячому таборі «Сонячний берег» перебували 20 дітей співробітників.

Профспілковий комітет також традиційно співпрацює з дитячим оздоровчим табором «Бермінводи», де було оздоровлено 13 дітей. Батьки сплачували близько 50% вартості путівки, решта – за рахунок профкому й обласного комітету профспілки.

Як і в минулому році, фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності не фінансує санаторне-курортне лікування. Тому на засіданні профкому було ухвалене рішення здійснювати співробітникам

і їхнім дітям до 18 років профспілковою виплату на оздоровлення в санаторіях і базах відпочинку України за наявності підтверджувальних документів із розрахунку 100 грн. на день для членів профспілки і 100 грн. на день для їхніх дітей у віці до 18 років (у санаторії не більше ніж на 21 день, на базі відпочинку не більше ніж на 14 днів). Обласна організація профспілки також фінансувала часткову вартість санаторно-курортних путівок. Цією пропозицією вже скористалися 18 співробітників.

Тетяна Машукова,
головний спеціаліст профкому

НАВЧАННЯ З ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ – 2017

18 жовтня 2017 р. відбулися практичні навчання з відповідальними особами за протипожежний стан структурних підрозділів нашого університету. Метою цього заходу було навчити зазначених осіб правильно користуватися первинними засобами пожежогасіння.

У навчанні узяли участь

співробітники Київського районного відділу ДСНС у м. Харкові, які проінформували стан боротьби з пожежами в районі, пожежну безпеку в навчальних закладах, а також правила поведінки при виникненні пожеж та інших надзвичайних подій.

О.М. Єсінов,
інженер з пожежної безпеки

НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. Є. ЖУКОВСЬКОГО «ХАІ» ОГолошує КОНКУРС

на заміщення вакантної посади завідувача кафедри:

по кафедрі системи керування літальних апаратів – 1 посада, вимоги до претендентів: науковий ступінь – доктор або кандидат наук, вчене звання – професор або доцент, або старший науковий співробітник, стаж науково-педагогічної роботи – не менше 10 років, наявність наукових праць і навчально-методичних посібників за фахом кафедри;

на заміщення вакантної посади професора:

по кафедрі системи керування літальних апаратів – 1 посада, вимоги до претендентів: науковий ступінь – доктор технічних наук, вчене звання – вчене звання – професор або доцент, стаж науково-

педагогічної роботи – не менше 10 років, наявність наукових праць або навчально-методичних посібників за фахом кафедри;

на заміщення вакантних посад старших викладачів:

по кафедр філософії – 1 посада, вимоги до претендентів: освіта – вища, стаж науково-педагогічної роботи – не менше 5 років, наявність наукових праць і навчально-методичних посібників;

по кафедрі політології та історії – 1 посада, вимоги до претендентів: науковий ступінь – кандидат наук, наявність наукових праць або навчально-методичних посібників за фахом кафедри;

на заміщення вакантної посади асистента:

по кафедрі політології та історії – 1 посада, вимоги до претендентів: освіта – вища (юридична), наявність наукових праць або навчально-методичних посібників за фахом кафедри.

Термін подання документів – місяць від дня опублікування оголошення в газеті.

Обов'язкові документи, які подаються на конкурс:

заява на ім'я ректора про допуск до участі в конкурсі, документи про освіту, науковий ступінь, вчене звання, список наукових праць, винаходів, науково-методичних публікацій.

ДОКУМЕНТИ ПОДАВАТИ ЗА АДРЕСОЮ:

Вул. Чкалова, 17, м. Харків, 61070, Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», відділ кадрів, тел. 788-44-60

РЕЄСТРАЦІЙНЕ СВИДОЦТВО
ХК № 170 від 06.04.1994

(057) 788 47 38 gazeta@khai.edu
Номер підготовлено і зверстано в редакції газети «За Авіакадри»
вул. Чкалова, 17, м. Харків, Україна, 61070

ЗАСНОВНИК

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»
Номер віддруковано в друкарні ТОВ «Золоті сторінки»
вул. М.Бажанова, 28, м.Харків. Тираж - 1000. Замовлення № 944. Газета розповсюджується безкоштовно

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ

Марія Мазорчук,
Вікторія Харченко, Влада Любіва,
Олена Мицко, Олена Медведь